

МОТИВИ

към проекта на Закон за изменение и допълнение на Наказателно-процесуалния кодекс

Законът за изменение и допълнение на Наказателно-процесуалния кодекс предвижда разширяване кръга на разследващите органи по досъдебните производства чрез създаване института на разследващия митнически инспектор. Тази процесуална фигура не е нова за българското наказателно-процесуално право, тъй като подобен нормативен подход е бил възприет и в предишни редакции на Наказателно-процесуалния кодекс от 1999г. и 2000г. чрез включването на митническия дознател сред кръга на разследващите органи.

Възстановяването на правомощията на митническите органи за разследване на митнически престъпления отговаря в максимална степен на дадените в рамките на предприєдинителния процес препоръки от страна на Европейската Комисия по Глава 24 “Правосъдие и вътрешни работи” и Глава 25 “Митнически съюз”. Препоръките са давани последователно както в няколко доклада на ЕК за годините от 2002 до 2004г., така и в последния междинен доклад по Механизма за сътрудничество и оценка за България от 18.02.2011г.. Подобни правомощия за разследване на митнически престъпления са предоставени на митническите администрации в почти всички държави – членки на ЕС. Същността на утвърдения вече в европейските страни модел на митническо разследване е осигуряването и запазването на връзката между органа, установил съответното митническо престъпление и органа, осъществяващ разследването по него.

Настоящият проект предвижда разследващите митническите инспектори да осъществяват разследване на три групи престъпления – митнически престъпления, валутни престъпления и престъпления против данъчната система. Изброяването им в НПК е изчерпателно и включва следните видове престъпления:

- Престъпления, свързани с нарушение на специалния режим, под който са поставени акцизните стоки, а именно търговията и държането на акцизни стоки без бандерол в немаловажни случаи;
- Престъпления, осъществявани чрез пренасяне през митническата граница на стоки без знанието и разрешението на митниците - квалифицираната контрабанда;
- Престъпления, извършвани чрез нарушаване на правилата за транзитен превоз;
- Престъпления, извършени чрез нарушаване на специализирания административен режим, под който са поставени валутните ценности;
- Укриването и неплащането на данъчни задължения в големи размери;
- Неправомерно получаване на парични суми в големи размери от държавния бюджет;

С възлагането на функциите по разследване на тези престъпления на разследващите митническите инспектори се цели постигане на по-голяма оперативност, бързина и висока ефективност на досъдебните производства, в резултат на притежаваната от

съответните митнически органи квалификация, специални знания и пряк достъп до необходимите за разследването материали и документи.

Въвеждането на митническото разследване в наказателно-процесуалното право е необходима стъпка в посока не само към повишаване ефективността на разследването на този вид престъпления, но и към тяхното предотвратяване чрез отчитане на напредък при разкриването и наказването на този вид деяния. Следва да се отбележи, че всички тези престъпления оказват отражение върху приходната част държавния бюджет.

С оглед гарантиране своевременната разкриваемост на престъпленията, качествено обезпечаване и процесуалната годност на събраните доказателства, на митническите органи се предоставя възможност при наличие на данни за извършено престъпление в неотложни случаи да могат да съставят протокол, с който да се счита, че досъдебното производство е образувано и събраните доказателства да могат да използват при провеждането на съдебната фаза.

Запазва се принципът за господство на прокурора в досъдебното производство и в случаите, когато разследването се извършва от разследващи митнически инспектори. Прокурорът ще може да осъществява същото ръководство и надзор върху развитието на разследването, както го осъществява и в настоящия момент и върху другите разследващи органи – следователи и разследващи полицаи.

В рамките на изчерпателно изброените случаи, при които разследващите митнически инспектори ще осъществяват разследване по реда на НПК, е въведено допълнително ограничение в зависимост от субекта на престъплението. Изключена е възможността да могат да разследват горепосочените престъпления, когато в извършването на самото престъпление е взело участие лице, което също е служител на Агенция „Митници”. По този начин се премахва възможността в рамките на митническата администрация да се извършва разследване на служители от други служители.